

Кенгеш

Социал магъаналы мекамланы къурулушларын тийишлисир бардыргыга чакырганды

Къабарты-Малкар Республиканы Башчысы Казбек Коков миллет проектени жашауду бардыргыга кытышкан кзурулуш биригилени таматары бла кенгеш бардырганды. Кырал заказны чеклеринде бу организациала социал магъаналы мекамланы ишлейди неда жангыртадыла, ол санда билим беру, саулуук саклау, маданият, спорт блямоледе.

Къурулуш компанияланы келечилери бла санкцияланы эсеплеринде чыгарыа болуук жарыууны къоркыуларын эмда аланы бирлешип заманында тамамлауу сорулары сюзолгендиле. Казбек Коков къурулушчуланы ишин теркелдирирге чакырганды. Ол хар объект бла байламлы къошакъ контролну къурагга буюрганды, алада материал-техника, урунуу къолайлыкъ жетенине, дагыда качествога эм ишени заман болжаларны сакланганларына къарарча да айтханды. Республиканы оюнуучу шендиге дери эсленирча чырмаула болдурумгагъанларын чертгенди эмда блямоно келечилерине ишлери, СВО-гъа къатышханлагъа себепли этгенлери ючюн ырызлыгыын билдиргенди.

Къабарты-Малкарны Башчысы бюгонюкде къурулуш организациаланы алларнда жаланда биригип тындыргыча он болган бек жууалы социал борч тургъанн белгилегенди. «Сиз миллет проектени бардыргыга къатышханласыз. Сиз бир жаында тейилсос. Биз бирге кийирбиз жашууга миллет проектени. Кесибизге, сабийлерибизге эмда туудукларыбызга деп ишлейбиз. Президентни оюну бла белгилени бизге ол онг», - дегенди региону таматасы.

«Хар бардырылган проект - ол адамларыбызны жашууларын игилендирюуду эмда Къабарты-Малкарны жангы онгарыды», - деп эсептегенди Казбек Коков.

Кенгеше КъМР-ни Правительствосуну Председатели Мусулканы Алий, КъМР-ни Парламентини Билим берю, илму эмда жаш телюно ишлери жангы бла комитетни таматасы Нина Емузова, вице-премьерле Мурад Куниев эм Марат Хубиев, КъМР-ни къурулуш эм ЖКК ми-

нистри Алим Бербеков, КъМР-ни жарыкландыруу министри Анзор Езаов къатышхандыла. Миллет проектени ырыксы бла жалчыты иги да кйбейени белгиленгенди, республика къошулууга он болган битеу проектлеге бла программалагъа къатышды. 2019 жылда миллет проектени жалчытылуулары 5 миллиард сом чаклы бир болган эсе, 2022 жылда ол юч кереге эсенди.

Алим Бербеков жыйылганлагъа миллет проектени чеклеринде бардырылган къурулуш объектени блямоноде шендигюно болум бла шагъарейлендиргенди: «2023 жылда Къабарты-Малкар Республиканы тирсинде къырал эм муниципал заказчикле битеулю бюджет ассигнованиялары 8,4 миллиард сом чечимге жетген 147 объекти къурулушларын, жангыртылууларын эм тынгылы ремонтларын толтурадыла. 2020-2022 жылланы кезюне КъМР-ни Къурулуш эм ЖКК министрствосуну ызында 10,3 миллиард сом бюджет ассигнованиялары битеулю блямоно объектины ырыксы бла жалчыту толтурулганды.

Белгиленген кезюно эсеплерине кере жайрланууга школгъа дери битим берген эм школ билим берю, саулуук саклау, спорт, маданият эм башха объектленде 65-си берилгенди. Дагыда 250 жатар жери болган республикалы онкология диспансер, чыгарманчылыкъ жаш телюно къаласы дегенча уллу объектени къурулушларын жангыдан башлагъа он болганды, бир смонге 500 адам келирча амалы болган Шимал Кавказда уллу поликлиниканы къурулушу да башланганды. 2023 жылгъа эм 2024-2025 жыллада план кезюге министрствону ызында бюджет ассигнованиялары битеулю блямоно 15 миллиард сомгъа жетген 52 объектины ырыксы бла жалчыту белгиленди».

Министр билим берюде энци тохтаганды, бу блямоно материал-техника мурдорун айтыууга иги кесек ырыксы салынганн белгиле. Ол былай дегенди: «2020 жылдан башлап 2022 жылгъа дери кезюге Солдатскоеде, Чегемде, Ново-Ивановскоеде, Нарткъалада, Кубада, Прохлад-

ныйде битеу да бирге 3025 адам сайынган эмда битеу да бирге смета багъасы 2,3 миллиард сом болган 6 битеулю билим берген махеме жайрланууга берилгенди. 2023 жылны эсеплерине кере Нальчикде, Бахсанда, Прохладнада, Красносельскоеде, Майксийде, Псынабода, Сармаковода битеу да бирге 4539 жери болган эм битеу да бирге смета багъасы 4,4 миллиард сом болган 7 мектепни жайрланууга берилдикле. Андан сора да, 2024 жылда декабрде жайрланууга бериллик заман болжаллары бла 9 жангы школну къурулушлары 2023 жылда башланады. Ала Нальчикде (3 мекям), Терекде, Чегемде, Александровскаяда, Приамлинскоеде, Нарткъалада, Тер-Къюлда ишлендиргидиле, битеу да бирге 5150 жерлери эмда 5,1 миллиард сом смета багъалары бла. Алай бла, 2020-2024 жылгъа битеулю билим берген мектепени къурулушларына керге 12714 жер болуукду, битеулю смета багъалары - 11,8 миллиард сом. Бусагъатда кийрилген объекте жангы бла къурулуш-монтаж ишле бардырыладыла, ала материал-техника эм урунууча къолайлыкъла бла жалчытылгандыла. Битеу да бирге объекте жангы бла 146 техника эмда 1600 адам жумушлары тындырадыла».

Школаны 2022-2026 жыллада тынгылы ремонтларын программасына битеулю билим берген 176 мекям къошулуучу, аладан 20-сына ремонт этилгенди. Билеун 40 мектепни мекамлары жангыртылуукды. 2024 жылдан 2025 жылгъа дери битеу ырыксы блямоно 7 миллиард сомгъа жетген билим берген 92 организацианы тынгылы ремонтлары планга салындыла.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствосуну пресс-службасы.

Къабарты-Малкар Республикада Адамны эркинликлери жангы бла уполномоченныйни 2022 жылда ишини юсюнден доклады

«Адам аны праволары бла эркинликлери бек баш хазнадыла. Кыраллы борчу - адамны бла инсанны праволары бла эркинликлери дурсу дурсюуду, аланы саклауду эмда къоорууду» (Россий Федерацианы Конституциасыны 2-чи статьясы)

Ол конституциалы марданы башчылыкъга алып эмда анга тынч бардыргы кесини ишин Къабарты-Малкар Республикада Адамны эркинликлери жангы бла уполномоченный (андан арты - Уполномоченный). Уполномоченныйни 2022 жылда ишини юсюнден кезюлю докладын хазырлау бошала туруп, Владимир Владимирович Путин Федерал Жыйылууга Посланиисы бла селешгенди. Мен анга хар бирбиз да, ол санда правону къорулуучу биригиле эмда жамуат институтла да, программалы документини башчылыкъга алыргыга керекдиле деп, алай къарарганым. Ол себеден тийишли тезеуле кийирге тоушгенди. Аны тонозейли хар адамгъа, Ата журту багъаланган хар инсангга айлангып, бютон къаты биригирге, хорлам ючюн колданд келгенни аммагъа чакыргыу, «тозюк бизни жангыбыздыла» дегени мени кыюке жетгенди.

Энци аскер операцияга къатышханнаны бла ёлген аскерчилени юйорлерине болушууну къырал фондун къурауу юсюнден айтханн а жамуат уллу ырызлыкъла бла дурсу кёргенди. Ол а къырал инсангга кыруу къюймалыгына, аланы жашуу къолайлыкъларын кёйоре барлыгына эмта да бир кере шагъатлыкъ этеди. Блямоноде Ата журтуууну, жайрбизни кеслерин эмдай, Улуу Ата журт урушун кезюнде ата-бабаларыбызга, жигитлики бла кишиликни колгоперген кёрюсте къоруланганлагъа энци кыйгырыу керек болганы балмды. Айкай да, аланы юйорлери да къыралны кыйгырыууну сезерге керекдиле.

Российи къырал мындан арты да инсанларыны жашуулары игилерин эмда ырызлыкълар болуу ючюн кыйгыргычла тургузун Президент дагыда къатталганды. Посланииде анга энци эсе бурун жазды.

Къырал башчы жангы регионлада: Донецк эмда Луганск халкъ республикалада, Запорожье эмда Херсон областыда сабийлери болган юйорлеге тутуучулукъ этинуо жангы мадарларын да тура этгенди. Ол тирелдеде анализге аха 2007 жылда этилген торелюне эсте алынгъа терелликти, деген халар да келени кууандырганды. Ол а Россия жангы регионлада бекни жамуатлыгъа не къадыо терк къошулуу ючюн, бар онглан да аммагъанына шагъатлыкъ этеди.

Къырал башчы чертенген керге, «бу къыйлы кезюде, Западны бек къаты къысылуукъ этгенни да къармай, Россия адамны бла инсанны праволарын бла эркинликлерин къорулаууну кесини баш борчуну санмады».

Энци аскер операция барган кезюде жамуатны бир ниетлиги да кючленди, къырал, муниципал органла, жамуат биригиле къырал башчыланн Донецк эмда Луганск халкъ республикалада, Запорожье эмда Херсон областыда жашагъанлы къорулар, Украинаны наист къыралгъа айландырмаз ючюн эттен онулары жалны болуп, бирге бютон къаты оселдендиле. Топу болмагъан мобилизацианын планын толтуруу бла бирге, кеси ырызлыкълары бла аскерге баруу да кен жайылганды. Жерлерибиз кеслерини аскер борчларын бет жарыклы толтурадыла. Анга бизни жерлешибиз капитан Тамазов Тимур Мухамедовиче Россияни Жигити деген ат берилгени да шагъатлыкъ этеди. Дагыда бирюлен «Ата журт» алында къыйлыны ючюн, оденни майдадан, экюлен «За отчуж» майдала бла, 86 адам а Россия Федерацины къырал саугъасы - Кишиликни ордени бла - саугъаланганды. Битеу да Къабарты-Малкар Республикадан 85 адам белгиленгенди, жасуагъа, кёллери ёлгенден сора.

«Уруш аулакларда кишиликлерин бла жигитликлерин, дементили Хорлапаны ызын бардырганла болгъанларын кёрюстен жерлешибизге къулуудан келген болушукъларны ажайыкъ» деген чакыруулу республиканы халкъы дурсу кёргенин белгилемей жарамас. Аны бла бирге республикада энци аскер операцияга къатышханнаны юйорлерине энци кыйгырыуу эсленеди. Республиканы Башчысы Казбек Валерьевич Коков бизни барыбызга да юлго кёрюстеди. Ол къауауат бару тургъан жерлеге барып, аскерине бла тоушешди, туманитар жюклени къурагъа болушады. Херсон областыда объекти аны юсюне юсюне салыргъа республиканы къатышуула башчылыкъ этеди.

Региону Башчысыны сайтында айтылганыча, «2022 жылны июль айындан башлап Къабарты-Малкар Республикадан Херсон областны муниципалитетлеринде жашагъанлагъа ашъазыкъ, дарманна, бек биринчи керекли затла бла туманитар жюкле берилгендиле. Социал учрежденила жогъанда ишлет башлар ючюн, тийишли къурулуш материалла, ойл техника, компьютерле, жумушакъ мебель, школ керекли, сабийлеге саугъагъа да жиберилгендиле». Республикада сабийле бла асыкълыкъ болмагъанла санаторийледе солурча эмда саулуукъларын кючлендиреу мадарла да этиленди.

Энци аскер операцияны кезюнде эмда толу болмагъан мобилизациа бардырылгъанда, Россия Федерацианы Адамны эркинликлери жангы бла уполномоченный Москальво Татьяна Николаевна инсанланы эркинликлерин къорулаууга, законлагъа бузукулукъ этилмезине, аскерге чакырылганлагъа ырыксы эмда ниет болушукъ этилгирине улту эс бурды. Башха уполномоченныйни да алай эгерге чакырады. Россия Федерацины субъектеринде Россияни уполномоченныйни координация советини энци жыйылуу бардырылганды. Анда къабыл этилген оюноу правону къорулауула энци аскер операцияны бардырууну дурсу кёргенлерини юсюнден айтханды, эсгертиле этилгенди.

Баргъаны 2-чи бетдеди.

2023 жылны 21 апрелин солуу байрам кюннге санану юсюнден Къабарты-Малкар Республиканы Башчысыны УКАЗЫ

«Дин тутаргъа эркинлики эмда дин биригилуени ислеринде» 1997 жылны 26 сентябринде чыгарылган 125-ФЗ номерли Федерал закону 4-чо статьясыны 7-чи пунктуна тийишлиликде эмда КъМР-ни Муслиманларын дин

управлениясыны Ораза байрам бла байламлы тилегине керге бегим этме: 2023 жылны 21 апрелин Къабарты-Малкар Республикада солуу кюннге санаргъа.

Къабарты-Малкар Республиканы Башчысы **К. КОКОВ**
Нальчик шахар, 2023 жылны 11 апрели, №39-УГ

Жетишим

Билими даражалы окууу юйге жол ачханды

Бу юноледе Москвада «Умники и умницы» деген битеуроссий гуманитар олимпиаданы 31-чи кезюю ёлгенди. Анга Къабарты-Малкардан Нальчикни 14-но гимназиясындан Кучукланы Марат бла Экинчи Чегемни 2-чи номерли школуну окуучусу Дана Алакаева къатышхандыла. Быштыр ала экиси да эришюну регион кезюноде хорлап, ара шаргъа атланыргъа эркинлик алгъан эдиле.

Тывароскеде кёрюзген билим Кучукланы Маратха финалда биринчи болуп, МГИМО-гъа кирир он бергенди. Жашны тынгылы хазырланганнни жюриени келечилери да энци чертендиле. Кыралны бек даражалы окууу юйюне кирир ючюн Кучукул улуна ЕГЭ-ни берген кезюде 75 балдан аз алмагъа керек болуукду. Ол кезюде жаш, муратна жетип, сайлагъан вузунда окуурукду.

КъАБЫМЛАНЫ Аминат.

Жамауат биригюнуу келечилери бла тоушешгендиле

КъМР-ни Парламентини башчысы Татьяна Егорова инсанланы тилеклерине бла тарыгыуларина тынгылаганды. Спикерге «Союз Чернобыль» жамауат организацины келечилери келгенди: Чернобыльде, «Маякда» аварияланы хатсын кетергенле, аланы кой бичкелери. Ала «Чернобыль атом станцияда аварияда радиацины хатсын сынагъанлагъа социал болушукълар юсюнден» федерал законуу жашауду бардыргыга чырмаууны ислеринден билдиргенди.

Белгиленген соруларны терен тинтир мурат бла тоушешуге жууалы министрстволаны бла ведомстволаны келечилери да чакырылгандыла: миллетини ишлери да жамуат проекте жангы бла министр Анзор Курашинев, урунуу эм социал къоруулауу министри орунбасары Елена Романова, саулуук саклау министри орунбасары Заурбек Батыров. Пенсия эм социал страхованияны фондуну КъМР-де управлениясыны социал тейлеуе жангы бла блямоно таматасы Эльвира Эркенова.

Тоушешуе ай сайын жашуу журтла эм коммунал тейлеуе ючюн этилген къоранчланы бир кесегин арты къайтарынуу, сакъатлыкъны тохташдыруу, пенсияларны, башха тейлеуени берюнуу, жашуу болумланы игилендирюуну эм алача башха магъаналы жумушланы ислеринден баргъанды сёз.

Прямьде келгенлеге законла аныгъатламындадыла. Бир-бир соруларны жеринде тамаланлагъа он болганды, озюлорюге тийишли тилекле жууалы министрстволарга бла ведомстволарга берилгендиле. «Союз Чернобыль» жамауат организацианы башчысы Хасан Халмаев Татьяна Егоровнагъа тоушешуе белгли этилген сорулауга эсе буруп тинтени, жамуат организациала бла байламлыкъла жюрюутгени ючюн ырызлыгыын айтханды.

КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

